

Učebné osnovy – VLASTIVEDA

Názov predmetu	Vlastiveda			
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť			
Stupeň vzdelania	ISCED 1			
Dátum poslednej zmeny	4. 9. 2018			
UO vypracovala	Mgr. Miroslava Jacolová			
Časová dotácia				
Ročník	prvý	druhý	tretí	štvrtý
Časový rozsah výučby / týž.	-	-	1	2
Časový rozsah výučby / roč.	-	-	33	66

Charakteristika predmetu

VŠ predmetu vlastiveda, 2015, str. 2

Ciele vyučovacieho predmetu

VŠ predmetu vlastiveda, 2015, str. 3

Prierezové témy

• environmentálna výchova	ENV
• mediálna výchova	MDV
• multikultúrna výchova	MUV
• ochrana života a zdravia	OZO
• osobnostný a sociálny rozvoj	OSR
• dopravná výchova	DOV
• regionálna výchova a ľudová kultúra	RLK
• výchova k manželstvu a rodičovstvu	VMR

Finančná gramotnosť:

Do obsahu predmetu Vlastiveda bola vhodne zakomponovaná problematika finančnej gramotnosti do týchto oblastí: vytvorenie plánu cesty

Kľúčové kompetencie

Učebný predmet vedie žiakov k rozvíjaniu komunikatívnej kompetencie tým, že umožňuje prezentáciu slovnú alebo písomnú navštívenej oblasti na Slovensku alebo interpretácii prečítanej alebo vypočutej povesti, piesne, básne viažucej sa k regiónu alebo ku Slovensku. Učivo o Slovensku rozvíja aj čitateľskú gramotnosť tým, že žiaci majú možnosť interpretovať umelecké texty z literatúry alebo odborného textu, ale taktiež majú možnosť rozvíjať si schopnosť opisu obrázkov, diagramov, kresieb apod.

Rozvíjané kompetencie:

- a) sociálne komunikačné kompetencie
 - vyjadruje sa súvisle a výstižne písomnou aj ústnou formou
 - dokáže sústredene načúvať určitý čas, vie vyjadriť svoj názor
 - rozumie rôznym typom doteraz používaných textov a dokáže na ne adekvátne reagovať
- b) kompetencia v oblasti matematického a prírodovedného myslenia
 - je pripravený ďalej si rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov
- c) kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií
 - dokáže primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií
 - dokáže adekvátne veku aktívne vyhľadávať informácie na internete
- d) kompetencia učiť sa
 - vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a iných činnostiach
- e) kompetencia riešiť problémy
 - vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí
 - pri riešení problémov hľadá a skúša viaceré možnosti riešenia problémov a overuje správnosť riešenia
 - pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným spôsobom
- f) osobné, sociálne a občianske kompetencie
 - uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti
 - dokáže odhadnúť svoje silné a slabé stránky
 - uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času

- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti
 - má osvojené základy pre efektívnu spoluprácu v skupine
 - dokáže prijímať nové nápady alebo aj sám prichádza s novými nápadi a postupmi pri spoločnej práci
- g) kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi
- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku vyjadriť svoj názor a vkusový postoj
 - správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám
 - má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr
- h) kompetencie finančnej gramotnosti (ďalej FIG- finančná gramotnosť)
- človek vo sfére peňazí
 - zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb- príjem a práca
 - úver a dlh
 - riadenie rizika a poistenie

Pedagogické stratégie – metódy a formy práce

Metódy

- výkladová metóda
- projektová metóda
- problémová metóda

Formy

- samostatná práca
- skupinová práca
- rozhovor
- vyhľadávanie informácií na internete a v dostupnej literatúre

Učebné zdroje

- J. Dudášová – P. Mäsiar – P. Muchová: Vlastiveda pre tretíakov, 2018
- J. Dudášová – P. Mäsiar – P. Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov, 2018

VLASTIVEDA 3. ročník					
Tematický okruh	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počty hodín	Prierezové témy
Moja obec		moja obec, miestna krajina, okolie školy, bydliska	Žiak vie: - napísať presný názov svojej obce (presnú adresu školy a bydliska), - zaradiť obec, kde býva, medzi mestá alebo dediny,	33	DOV OSR RLK MDV OZO ENV
		smer na sever (podľa poludňajšieho tieňa), svetové strany	- určiť smer na sever podľa poludňajšieho tieňa a identifikovať svetové strany v krajine, - orientovať sa v okolí školy a bydliska pomocou svetových strán a významných objektov v miestnej krajine,		
		cesta do školy a bezpečnostné pravidlá pri ceste do školy	- porozprávať vlastnými slovami cestu do školy alebo zo školy domov, - opísať svoju obec (napr. aké domy, ulice – pozná, možno aj vymenovať, blízka rieka, park a iné), - zhotoviť jednoduchý náčrt okolia školy a bydliska, - ukázať na mape Slovenska svoju obec, - identifikovať na mape Slovenska pohoria, nížiny, rieky a cesty (podľa farieb), - opísať spôsob života obyvateľov obce – iné v meste, iné na dedine, ako sa starať o svoje okolie, ako		

			tráviť voľný čas,		
		znaky jesene, zmeny v prírode a zmeny dĺžky dňa a noci, zber úrody, príprava živočíchov na zimu	- charakterizovať zmeny vo svojej obci (v prírode) na jeseň a použiť pri tom vlastné pozorovania i skúsenosti (dĺžka dňa a iné),		
		predkovia,	- porozprávať, ako si ľudia pripomínajú svojich predkov a priateľov (Pamiatka zosnulých) na jeseň, - zostrojiť časovú priamku vlastnej rodiny a rodinných príslušníkov,		
		znaky zimy, starostlivosť o zver v prírode	- charakterizovať zmeny vo svojej obci v zime (vlastné pozorovania),		
		zimné sviatky,	- vlastnými slovami porozprávať o sviatočných dňoch v obci na rozhraní kalendárnych rokov (Vianoce, Silvester, Nový rok, Traja králi),		
		pamätihodnosti významní rodáci, zmienky o obci a jej okolí v povestiach, piesňach, známe udalosti v obci, historické pamiatky v obci	- určiť dve historické pamiatky vo svojej obci, - prerozprávať jednu povesť, pieseň, či báseň, ktorá sa viaže k obci alebo jej okoliu, - určiť, aké významné kultúrne a športové podujatie sa v obci konajú,		
		znaky jari, zmeny v prírode a dĺžky dňa a noci, jarné práce veľkonočné sviatky a tradície,	- charakterizovať zmeny v prírode na jar a použiť pri tom vlastné pozorovania a skúsenosti (zmeny v prírode, dĺžka dňa), - opísať činnosti ľudí na jar, - porozprávať o veľkonočných tradíciách v obci,		

		znaky leta, zmeny v prírode a dĺžky dňa a noci, dozrievanie novej úrody, starostlivosť živočíchov o mláďatá, oddych a rekreácia počas letných prázdnin, starostlivosť o zdravie a bezpečnostné pravidlá počas letných aktivít časová priamka (vizualizácia času)	- identifikovať zmeny v prírode počas leta a rozprávať o oddychu a rekreácii počas letných prázdnin, - vyhľadať informácie o svojej obci na internete a iných médiách,		
		dedina alebo mesto (aj s opisom) a jej obyvatelia	- interpretovať obrazový materiál o obci a jej obyvateľoch		
		plán, mapa danej krajiny	- opísať podľa náčrtu cestu do stredu obce (mesta, dediny), - opísať druhy dopravy v obci (zopakovať si bezpečnosť na cestách),		

VLASTIVEDA 4. ročník					
Tematický okruh	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počty hodín	Prierezové témy
Slovensko		- vlastivedná mapa Slovenska, znaky na mape a v legende, svetové strany na mape, poloha miestnej krajiny na Slovensku, význam modrej, hnej a zelenej farby na mape, kreslená mierka - Tatry, Nízke Tatry, Pieniny, Malá Fatra, Veľká Fatra, Poľana, Kremnické vrchy, Štiavnické vrchy, Slovenské Rudohorie, Podunajská nížina, Východoslovenská nížina, Záhorská nížina, Váh, Dunaj, Hron, Dunajec, Demänovské jaskyne, Domica - listnaté, zmiešané a ihličnaté lesy, TANAP - pamiatky (UNESCO) Slovenska (Bardejov, Vlkolínec, Banská Štiavnica s okolím, Spišský hrad a okolie, jaskyne Slovenského krasu, bukové lesy Východných	Žiak vie: - vyjadriť vlastnými slovami, čo je mapa, - identifikovať znaky na mape (farby, tvary), - odmerať podľa nakreslenej (grafickej) mierky vzdialenosti na mape, - ukázať polohu Slovenska na mape sveta a Európy, - ukázať na mape Slovenska svoju obec, - porozprávať o ceste od Tatier k Dunaju (Bratislavy) a jej jednotlivých zastávkach (Poprad, Nízke Tatry, Ružomberok, Martin, Orava, Veľká Fatra, Malá Fatra, Kysuce, Žilina, Súľovské vrchy, Trenčín, Piešťany, Trnava, Malé Karpaty, Záhorie) – „Čítanie z mapy = prstom po mape“, - pátrať po obrazovom materiáli (internet, médiá) z cesty a interpretovať ho, - odlíšiť na ceste od Tatier k Dunaju tri známe pohoria a tri kotliny, - prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty od Tatier k Dunaju, - porozprávať o ceste od Dunaja po	56	ENV OZO MDV DOV RLK MUV

		Karpát, Levoča, drevené kostolíky) • Bratislava, Košice, Trnava • Bratislavský hrad, Devín, Trenčiansky hrad, Bojnický zámok a zoo, Dunaj, Nitriansky hrad, Žilina, Kysuce, Martin, Strečno, Orava, Oravský hrad a priehrada, Horehronie, Banská Bystrica, Zvolenský zámok, Spiš, Poprad, Prešov • Konštantín (Cyril) a Metod, Svätoplukove prúty, vpády Tatárov a Turkov, Mária Terézia, Ľudovít Štúr, prvá svetová vojna, Milan • Rastislav Štefánik, Tomáš Garrigue Masaryk, druhá svetová vojna, samostatná Slovenská republika, naše štátne symboly	Hornád (z Bratislavy do Košíc) cez Nitru, Hornú Nitru, Podunajsko a Pohronie a o zastávkach v Banskej Štiavnici, Kremnici, Zvolene, Banskej Bystrici, Poľane, Lučenci, Rožňave a Slovenskom Rudohorí – „Čítajú z mapy = prstom po mape“, • prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty od Dunaja po Hornád, • opísať výlet od Hornádu po Dunajec (z Košíc po Dunajec) cez Michalovce, Zemplín, Humenné, Vihorlat, Bardejov, Nízke Beskydy, Prešov, Šariš, Levoču, Slovenský raj, Spiš - „Čítanie z mapy = prstom po mape“, • prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty po hradoch na východe Slovenska, • identifikovať päť najvýznamnejších kultúrnohistorických pamiatok Slovenska na mape, • vytvoriť zoznam desiatich prírodných divov Slovenska, • rozlíšiť pomocou mapy najvýznamnejšie cesty Slovenskom, • zistiť na obrázkoch, ako sa krajina Slovenska menila (historické obrazy), • vytvoriť plán cesty po Slovensku.		
Výlety po Slovensku – „Čítanie		Objavné cesty po Slovensku	• od Tatier k Dunaju (Bratislavy) a jej jednotlivých zastávkach (Poprad, Nízke Tatry, Ružomberok, Martin, Orava, Veľká Fatra, Malá Fatra, Kysuce, Žilina, Súľovské vrchy,	10	RLK OZO

z mapy = prstom po mape“			Trenčín, Piešťany, Trnava, Malé Karpaty, Záhorie) • od Dunaja po Hornád (z Bratislavy do Košíc) cez Nitru, Hornú Nitru, Podunajsko a Pohronie a o zastávkach v Banskej Štiavnici, Kremnici, Zvolene, Banskej Bystrici, Poľane, Lučenci, Rožňave a Slovenskom Rudohorí • od Hornádu po Dunajec (z Košíc po Dunajec) cez Michalovce, Zemplín, Humenné, Vihorlat, Bardejov, Nízke Beskydy, Prešov, Šariš, Levoču, Slovenský raj, Spiš		
--------------------------------	--	--	--	--	--